

СУТНІСТЬ БАГАТСТВА ТА ЙОГО ОПОДАТКУВАННЯ В КРАЇНАХ ЄВРОСОЮЗУ

ЯРЕНКО Г. М.

УДК 336.221.4

Яренко Г. М. Сутність багатства та його оподаткування в країнах Євросоюзу

Мета статті полягає в розробці рекомендацій щодо податку на багатство, який уряд України планує ввести у найближчі роки. Для цього у статті досліджено теоретичні основи поняття «багатство» і практику окремих західних країн у галузі визначення об'єкта та бази податку на багатство. У результаті дослідження різних концептуальних підходів до розуміння сутності багатства та позиції Міжнародної Системи Національних Рахунків із цього питання у статті сформульовано визначення поняття «багатство». Досліджено досвід Франції, Іспанії та Швейцарії у виокремленні об'єкта та бази оподаткування податком на багатство. Запропоновано перед упровадженням в Україні податку на багатство провести ґрунтовне дослідження стану розподілу майна між різними верствами населення країни. Сформульовано рекомендації, що стосуються визначення об'єкта та бази оподаткування податком на багатство відповідно до міжнародної практики.

Ключові слова: податок на багатство, податок на розкіш, податок на чисту вартість майна, податок на майно, багатство.

Бібл.: 22.

Яренко Ганна Миколаївна – здобувач, кафедра фінансів, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: anna_iarenko@yahoo.com

УДК 336.221.4

UDC 336.221.4

Яренко А. Н. Сущность богатства и его налогообложение в странах Евросоюза

Iarenko G. M. Essence of Wealth and its Taxation in European Union Countries

Цель статьи состоит в разработке рекомендаций относительно налога на богатство, который правительство Украины планирует ввести в ближайшие годы. Для этого в статье исследованы теоретические основы понятия «багатство» и практика отдельных западных стран в области определения объекта и базы налога на богатство. В результате исследования различных концептуальных подходов к пониманию сущности богатства и позиции Международной Системы Национальных Счетов по этому вопросу в статье сформулировано определение понятия «багатство». Исследован опыт Франции, Испании и Швейцарии в определении объекта и базы налогообложения налогом на богатство. Предложено перед внедрением в Украине налога на богатство провести обстоятельное исследование состояния распределения имущества между различными слоями населения страны. Сформулированы рекомендации, касающиеся определения объекта и базы обложения налогом на богатство в соответствии с международной практикой.

The goal of the article lies in development of recommendations with respect to the wealth tax, which is planned to be introduced in the nearest years by Ukrainian government. The article studies theoretical grounds of the "wealth" notion and practice of some western countries in the field of identification of the object and basis of the wealth tax. In the result of the study of various conceptual approaches to understanding the essence of wealth and position of the World System of National Accounts on this issue, the article formulates definition of the "wealth" notion. The article studies experience of France, Spain and Switzerland in identifying the object and basis of wealth taxation. It offers to conduct a thorough study of the state of distribution of property between various strata of the country population before introducing the wealth tax in Ukraine. The article formulates recommendations with regard to identification of the object and basis of wealth tax in accordance with the international practice.

Key words: wealth tax, sumptuary tax, tax on personal net wealth, property tax, wealth.

Bibl.: 22.

Ключевые слова: налог на богатство, налог на роскошь, налог на чистую стоимость имущества, налог на имущество, богатство.

Библ.: 22.

Яренко Анна Николаевна – соискатель, кафедра финансов, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03068, Украина)

E-mail: anna_iarenko@yahoo.com

Iarenko Ganna M. – Applicant, Department of Finance, Kyiv National Economic University named after V. Getman (pr. Peremogy, 54/1, Kyiv, 03068, Ukraine)

E-mail: anna_iarenko@yahoo.com

В останнє десятиріччя, під тиском економічних негараздів і загострення соціальних протиріч, зумовлених світовою фінансовою кризою, зростає увага до багатства, як об'єкта оподаткування.

За даними Організації Економічного Співробітництва та Розвитку (ОЕСР), у світі спостерігається найбільше за останнє півстоліття розшарування населення на багатих та бідних [8, р. 22]. Тенденція зростання доходів багатших верств населення та одночасного зубожіння бідних посилюється: багаті продовжують багатіти, а бідні стають біднішими. Проявляється така тенденція в різних країнах по-різному.

Найбільш гостро проблема розшарування населення відчувається у країнах, що розвиваються, і в країнах з перехідною економікою. Так, доходи багатіїв в Бразилії, Росії, Індії та Китаї у 50 раз перевищують доходи бідних. В Україні ОЕСР дослідження не проводила, але цілком імовірно, що ці показники будуть ще на порядок гірші тих, що мають місце у перелічених країнах [14, р. 122].

Статистика свідчить про нерівномірний розподіл багатства не лише серед населення окремих країн, але й між країнами. Особливо це стає відчутним в періоди економічних криз і після кризового розвитку. Станом на кінець 2010 р. сукупний обсяг світового багатства, за даними Credit Suisse, склав близько 200 трильйонів дол. США, і більша його частина (64%) була зосереджена на Євразійському континенті [12, р. 20 – 23].

Держава, реалізуючи свою економічну та соціальну функції, має зміцнювати систему податків, забезпечуючи наповнення бюджетів, і, одночасно, політику соціальної справедливості щодо членів суспільства. Для перерозподілу доходів від заможніших платників податків до решти суспільства та одночасного поповнення бюджетних доходів якнайкраще підходять податки на багатство. Шукаючи нові джерела поповнення державного бюджету та, одночасно, усвідомлюючи важливість не допустити загострення соціально-економічних проблем, що можуть стати наслідком зростаючої нерівномірності розподілу багатства

серед населення країни, уряд України пропонує ввести податки на багатство (розкіш). У парламенті країни вже знаходяться на розгляді два законопроекти щодо оподаткування предметів розкоші, які є власністю фізичних осіб (резидентів і нерезидентів). Тобто Україна знаходиться на етапі формування законодавства по податках на багатство, і ефективність її податкової політики значною мірою залежить від правильності законодавчого визначення об'єктів та бази оподаткування, що, у свою чергу, вимагає глибокого розуміння теоретичних основ поняття багатства та практик інших країн з цього питання. Тобто на сучасному етапі дослідження питань сутності багатства та практики інших країн у використанні багатства як об'єкта оподаткування є актуальними для України.

У вітчизняній фінансовій науці тема багатства поки ґрунтовно не досліджувалась, лише у монографії В. М. Суторміної, В. М. Федосова та В. А. Андрущенко «Держава – податки – бізнес» (1992) йдеться про те, що з економічної точки зору багатством є власність на нерухоме майно та капітал, включаючи землю та ділянки, відведені під розробку земних надр, а також коштовності та витвори мистецтва [1, с. 221 – 222]. Не досліджувались в українській економічній літературі й питання об'єкта та бази оподаткування податком на багатство.

Виходячи з актуальності теми та рівня її опрацювання у вітчизняній теорії та практиці, *мета* даної статті полягає в розробці рекомендацій щодо податку на багатство, який уряд України планує ввести у найближчі роки. Для досягнення такої мети у статті буде вирішено такі завдання: *по-перше*, представити короткий огляд концептуальних підходів до розуміння сутності багатства; *по-друге*, розглянути практику трьох країн Євросоюзу – Франції, Іспанії та Швейцарії – з питань об'єкта та бази податку на багатство; *по-третє*, сформулювати відповідні рекомендації для відповідної вітчизняної законотворчої практики.

Багатство, як багатопланове явище, є об'єктом дослідження не тільки статистики та економічних наук, але й політології, етики, філософії та фіскальної соціології, і кожна наукова галузь акцентує увагу на різних, важливих для неї особливостях багатства. Наприклад, соціологія та філософія розглядають питання багатства, зосереджуючи увагу на його духовних аспектах і протиставляючи його бідності; багатою вважається людина або країна, що володіє значними, порівняно з іншими членами суспільства та країнами, цінностями, до яких, здебільшого, відносять духовні цінності. Економічні науки, вивчаючи господарську діяльність та економічні відносини суспільства, серед іншого досліджують і питання створення (формування), розподілу, обміну та споживання багатства. Для фінансової науки та практики багатство є цікавим феноменом як об'єкт оподаткування.

Тема багатства була предметом досліджень ще за часів Середньовіччя у роботах меркантилістів. Потім нею займалися фізіократи та наступні представники класичної економічної теорії. Зокрема, Адам Сміт у роботі «Дослідження про природу та причини багатства народів» (1776) розглядав багатство як результат поєднання праці, землі, технологій та капіталу, що втілюється у формі прибутку [6]. Давид Рікардо у роботі «Начала політичної економії та оподаткування» (1817) доводив, що передумовою збільшення багатства є зростання продуктивності праці [5]. На початку ХХ ст. тема багатства розглядалась Дж. Мейнар-

дом Кейнсом. У роботі «Загальна теорія зайнятості, процента і грошей» (1936) він стверджував, що довільний та несправедливий розподіл багатства та доходів є одним із пороків сучасного суспільства. Таку несправедливість Дж. Кейнс пропонував мінімізувати шляхом системи оподаткування [2]. На думку сучасного американського економіста Роберта А. Хейлбронера, незважаючи на те, що багатство є фундаментальним економічним поняттям і відправною точкою в економіці, наука поки не дала чіткого визначення цьому поняттю [15, р. 880 – 883].

У дослідженнях Організації Об'єднаних Націй (ООН) багатство розглядається як сукупність соціально значущих економічних активів, а саме – виробничий та людський капітал, а також природний капітал, до якого належать місцеві екосистеми, сукупність рослин і тварин, надра [16, р. 13].

Етимологія слова «багатство» (англ. *wealth*) походить зі староанглійських слів «*weal*», яке у перекладі означає «благополуччя» та «*th*», тобто «стан». Отже дослівно цей термін тлумачиться як «стан благополуччя» [7]. Економічна довідкова література трактує багатство як мірило вартості активів, що є власністю фізичної особи, компанії або країни [10, р. 1320; 11, р. 101]. Оцінюючись за ринковою вартістю таких активів, багатством є лише та частина їхньої вартості, що представлена нетто-вартістю, тобто від загальної вартості активів вираховуються зобов'язання (включаючи іпотеку, заборгованість по банківських кредитах та іншу заборгованість). Вважається також, що багатство є накопиченими ресурсами, і багатими є ті суб'єкти, що здатні акумулювати багато цінних активів. Багатство, як мірило вартості активів, може виступати у різних формах. Наприклад, у контексті фізичних осіб найбільш загальноприйнятою формою багатства є так зване «чисте багатство» (*net wealth*); для країн це буде валовий національний продукт (ВНП) або ВНП на душу населення.

Ретроспективний огляд поглядів на сутність багатства дозволяє зробити висновок, що розуміння поняття багатства з позицій економіки змінювалось залежно від соціального та економічного розвитку суспільства, зростання його благополуччя та зміни цінностей. І хоча тема багатства досліджувалась упродовж століть, у сучасній економічній науковій та довідковій літературі бракує матеріалів щодо сутності багатства.

Розуміння багатства сучасним суспільством з точки зору його економічного аспекту найбільш повно представлено у матеріалах провідних міжнародних організацій, що покладені в основу формування статистичних баз на міжнародному та національному рівнях. Мова йде про міжнародну Систему національних рахунків (МСНР), що була розроблена та прийнята 2008 р. ООН, Європейською Комісією, Організацією Економічного Співробітництва і Розвитку (ОЕСР), Міжнародним валютним фондом та Групою Світового банку [22, р. 61].

Констатуючи, що у всіх країнах існує нерівномірний розподіл доходів серед населення, МСНР зазначає, що дуже багато людей має дохід істотно нижчий середнього і, одночасно, зовсім незначній кількості людей належать надзвичайно високі доходи. При цьому основою оцінки межі багатства та бідності може служити величина середнього доходу на душу населення в країні. Тоді бідними можна вважати тих, чий дохід будуть нижче половини такого середнього доходу. Але одночасно підкреслюється, що особи, чий дохід вдвічі перевищують такий середній дохід,

не слід вважати багатими. Багатими можна вважати лише осіб, що у багато разів перевищують величину середнього доходу [22, р. 543].

Згідно з МСНР багатство домашніх господарств може бути представлено у формі таких активів: земельні ділянки та будинки, накопичені пенсійні рахунки та інвестиції у фінансові активи, а також права вимог до суб'єктів господарювання. При цьому багатством буде лише чиста вартість таких активів. Порівнюючи доходи та багатство, МСНР робить висновок, що доходи та багатство не тотожні, і розподіл багатства між членами суспільства є більш нерівномірним, ніж розподіл доходів [22, р. 543].

МСНР зазначає, що окрім домашніх господарств, чимало багатства накопичується у юридичних осіб. При цьому до багатства слід відносити: активи, що не призначаються ними для продажу або використання у господарській діяльності (сировина, матеріали, засоби виробництва) та не зберігаються як монетарне золото або фінансові активи у формі неалокованих металевих рахунків. Багатством вважається таке майно:

- ✦ дорогоцінні метали, каміння;
- ✦ антикваріат та інші художні предмети (картини, скульптури та предмети, що є визнаними витворами мистецтва; музейні експонати);
- ✦ інші цінності (колекції поштових марок, монет, фарфору, книг та інше, що має визнану ринкову вартість; високохудожні ювелірні прикраси, виготовлені з дорогоцінного каміння і металів, що мають суттєву вартість реалізації).

До багатства юридичних осіб віднесена також чиста вартість таких активів, як земля, будівлі, споруди та інші основні засоби, що не використовуються у виробництві. При цьому чистою вартістю є вартість такого майна за вирахуванням боргових зобов'язань, прийнятих за цими активами [22, р. 243].

Порівнюючи поняття «доходи» та «багатство», у матеріалах МСНР робиться висновок, що доходи та багатство не тотожні, і розподіл багатства між членами суспільства є більш нерівномірним, ніж розподіл доходів. Наводиться приклад, коли сім'я, в якій основні отримувачі доходів перебувають у зеніті кар'єри, мають високі доходи і живуть у власному будинку, але, одночасно, у них є суттєва заборгованість з іпотеки, і значні пенсійні резерви поки відсутні. Така сім'я не розглядатиметься як багата [22, р. 543]. Щодо зв'язку характеру витрат домашніх господарств та їхнього багатства, то, спираючись на статистичні дослідження, робиться висновок, що в міру зростання їхніх доходів у них змінюється структура споживання: чим більший дохід, тим менша частка витрат йде на харчування та інші предмети першої необхідності, і, водночас, збільшуються витрати на предмети розкоші [22, р. 543].

З давніх часів суспільство зверталось до багатства як до об'єкта оподаткування, і податки на багатство були серед перших фіскальних інструментів держави [19, р. 130]. Але порівнянню з іншими податками вони формують незначну частину бюджетних доходів (не більше 2-х відсотків) і тому використовуються не стільки для фіскальних цілей, скільки для реалізації політики згладжування нерівностей у розподілі доходів між членами суспільства. Обкладаючи податком на багатство майно заможних осіб, держава таким чином перерозподіляє частину їхніх доходів до бідніших верств населення.

ОЕСР класифікує існуючі на сучасному етапі податки залежно від об'єкта оподаткування на шість груп: податки на доходи, прибутки та приріст капіталу; внески на соціальне страхування; податки та заробітну плату; податки на майно; податки на товари та послуги; інші податки. При цьому в групі майнових податків виокремлюються три групи податків на багатство (*net wealth tax*):

- ✦ регулярно сплачувані податки на багатство фізичних осіб;
- ✦ регулярно сплачувані податки на багатство корпорацій;
- ✦ одноразово сплачувані податки на багатство фізичних осіб та корпорацій [20].

У багатьох країнах Євросоюзу існує чи існував податок на багатство. Наприклад, в Австрії та Данії він був скасований 1985 р., у Німеччині – 1997 р., у Швеції – 2007 р. Нині податок на багатство існує, зокрема, у Франції, Швейцарії та Іспанії.

У Франції нині існує так званий «солідарний податок на багатство», яким обкладається майно фізичних осіб.

При цьому слово «солідарний» передає ідею того, що його платники несуть спільну відповідальність за формування бюджетних доходів, беручи участь у перерозподілі доходів суспільства від найзаможніших його членів до решти населення. Паралельно з цим податком існує податок на спадщину. Об'єктом оподаткування обох податків може бути одне і те саме майно. Тобто при переході у спадщину майно оподатковується разовим податком на спадщину, а згодом його новий власник (спадкоємець) щорічно сплачує податок на багатство. При цьому одночасно (тобто в один і той самий податковий період – календарний рік) ці податки не стягуються. Базою оподаткування солідарного податку на багатство є чиста вартість майна станом на 1 січня відповідного року в розмірі більше 1,3 млн євро [9, р. 314].

Оподатковується майно таких фізичних осіб: резидентів; не резидентів, якщо вони володіють майном на території Франції; неповнолітніх дітей, за умови, що вищезазначені особи мають право розпоряджатися майном цих дітей. У разі спільного проживання всіх вищеперелічених осіб податковою базою є чиста вартість їхнього сукупного майна.

Базою солідарного податку на багатство є таке: чиста вартість рухомого та нерухомого майна; страхові виплати особам старше 70 років за договорами страхування життя; майно власника, обтяжене узфруктом, правом користування або правом на проживання; чиста ринкова вартість майна, переданого у довірчє управління або реінвестовано, а також доходів, отриманих внаслідок таких операцій.

Перелік майна, що не є об'єктом солідарного податку на багатство, включає: витвори мистецтва; передана у довгострокову оренду замська нерухомість; складські запаси вина та бренді; частина сільськогосподарської землі та лісів; певна вартість ділової нерухомості; авторські права; за певних умов ¼ вартості участі у статутному капіталі компанії; облігації на пред'явника; капіталізована вартість пенсійного плану; капіталізована вартість компенсації за фізичну травму, отриману в результаті нещасного випадку або хвороби; фінансові інвестиції осіб, що не є податковими резидентами Франції; за певних умов акції, що належить акціонеру-менеджеру. При цьому майно, що не є об'єктом оподаткування солідарним податком на багатство, може розміщуватися як на території Франції, так і за її межами [13, р. 183 – 186].

У Швейцарії податок на чисте багатство фізичних осіб є місцевим податком і встановлюється кантонами. Тобто елементи такого податку встановлюються кожним кантоном, але конфедерацією визначено такий перелік об'єктів оподаткування: нерухомість; рухоме майно (цінні папери, депозити, автомобілі); активи, інвестовані у господарську діяльність; поліси пенсійного страхування та страхування життя. Не оподатковуються предмети домашнього вжитку, витвори мистецтва та предмети антикваріату.

Для нерезидентів застосовується режим акордного (паушального) оподаткування, що дозволяє зменшити базу оподаткування та є вирішальним при обранні місця проживання заможними іноземцями, які мають намір обрати Швейцарію своїм основним місцем проживання і при цьому мають багатство, придбане за її межами. Це сприяє залученню туристів в країну та розвитку її економіки, а також спрощує процедуру оцінки вартості об'єктів оподаткування [21, р. 4].

В Іспанії податок на багатство стягується з майна фізичних осіб вартістю більше 700 тис. євро (для сімейної пари – 2 млн євро). Об'єктами податку є, зокрема, активи, що класифікуються як історична спадщина; витвори мистецтва та антикваріату; предмети домашньої обстановки та вжитку [17; 18].

Практика країн, де існують податки на багатство, свідчить, що платники, з метою зменшення своїх податкових зобов'язань, нерідко відчужують майно на користь інших. Тому існують практики, коли для мінімізації можливості зменшення податкового зобов'язання по податках на багатство шляхом відчуження майна платника на користь інших передбачено обов'язкове включення до об'єктів оподаткування так званих «умовних активів». Умовними визнаються активи, що належать іншій особі, але для розрахунку податку на багатство включаються до податкової бази платника податку. Різниця між реальною вартістю умовних активів і ціною, за якою вони були відчужені, має включатись до суми чистих активів відчужувача (платника податку). Тобто на суму такої різниці збільшується база оподаткування.

На сьогодні у Верховній Раді України на розгляді перебувають два законопроекти щодо оподаткування предметів розкоші, що є власністю фізичних осіб (резидентів і нерезидентів). При цьому в одному з них об'єктами оподаткування є лише транспортні засоби [3], у іншому – такий перелік доповнюється, зокрема, нерухомістю, одягом, виробами з дорогоцінних металів та каміння [4]. Зазначені податкові ініціативи є свідченням того, що Україна знаходиться на підході до формування законодавства по податках на багатство. Ефективність реалізації таких податків значною мірою залежить від правильності законодавчого визначення об'єктів та бази оподаткування, що, у свою чергу, вимагає глибокого розуміння теоретичних основ дефініції багатства, фіскальної практики та досвіду інших країн з цього питання.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження зроблено такі висновки.

1. Перед запровадженням податку на багатство в Україні необхідно чітко усвідомити економічну, соціальну, філософську та етичну природу поняття багатства. Так, соціальний та економічний розвиток суспільства, зростання його благополуччя та зміни цінностей наклали відбиток

на усвідомлення суспільством сутності багатства. Лише комплексне розуміння суті багатства з позиції економічної та фінансової теорії, а також фіскальної практики з метою правильного оцінювання і визначення об'єкта оподаткування та його складових допоможе зрозуміти й сформувавши необхідне правове поле для ефективного оподаткування осіб – власників такого багатства в Україні.

2. Багатство завжди асоціюється з власністю, тому об'єктом оподаткування податків на багатство завжди виступає майно, що належить на праві власності платнику, а базою оподаткування є чиста вартість такого майна, тобто та його вартість, що представлена не позиченими, а власними коштами. Саме тому в економічній літературі, міжнародній класифікації та законодавствах країн податок на багатство зветься ще «податком на чисте багатство» (*net wealth*). На Заході у бізнесі поняття *net wealth* є широко вживаним: воно відповідає різниці між сукупними активами (майном) компанії та її зобов'язаннями. У вітчизняній економічній літературі цей показник має назву «чисті активи», рідше «нетто-активи». Він показує, яка частка майна компанії є в розпорядженні її власників після погашення всіх її кредитних зобов'язань. Вартість нетто-активів розраховується станом на певну дату.

3. Оскільки об'єктом податку на багатство є майно, важливо, щоб у законодавстві країни було чітке тлумачення поняття майна. В Україні Господарський та Цивільний кодекси дають визначення майна, які між собою не співпадають.

4. Перелік активів, що є об'єктами податків на багатство, досить довгий і не обмежується таким: готівка, банківські депозити, акції, основні засоби, приватні автомобілі, нерухомість за оціненою вартістю, пенсійні плани, грошові фонди, житло власника та майно, що знаходиться у розпорядженні на правах довірчої власності. Прикладами податку на багатство є адвалорний податок на нерухомість, а також податок на фінансові активи.

5. Нерідко податки на багатство ототожнюють з податками на майно померлих, на спадщину та на дарування. Але останні є податками на передачу власності – трансфертні податки (податки на трансфер власності, *transfer taxes*). Вони типові для країн англосаксонського (прецедентного) права і розрізняють такі їхні різновиди: податки, що накладаються на особу, яка передає майно (*transferor*); податки на саме майно, що належить особі, яка його передає; податки, що накладаються на одержувача такого майна. Трансфертні податки слід відрізняти від податків на багатство, оскільки вони стягуються лише в момент переходу права власності на майно до нового власника. Водночас податки на багатство сплачуються власником періодично або одноразово, але не у зв'язку з переходом права власності. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Держава – податки – бізнес. (Із світового досвіду фіскального регулювання ринкової економіки) : монографія / В. М. Суторміна, В. М. Федосов, В. Л. Андрущенко. – К. : Либідь, 1992. – 328 с. – (С. 221 – 222).
2. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег / Дж. Кейнс. – Москва : ЭКСМО, 2007. – 420 с.
3. Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо оподаткування окремих транспортних засобів, що можуть бути віднесені до предметів розкоші) від 10.01.2013 за № 1230.
4. Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування предметів розкоші» від 20.02.2013 за № 2343..

- 5. Рикардо Д.** Начала политической экономии и налогового обложения. Избранное / Д. Рикардо. – Москва : ЭКСМО, 2007. – 953 с.
- 6. Смит А.** Исследование о природе и причинах богатства / А. Смит. – Москва : ЭКСМО, 2009. – 956 с.
- 7. Anielski Mark.** The Meaning of Wealth. – ISSP Insight newsletter, Ottawa, June 16, 2003..
- 8.** An Overview of Growing Income Inequalities in OECD Countries: Main Findings. – The OECD, Paris, 2011.
- 9.** Cent dix propositions socialistes pour la France // Mitterrand F. *Politique 2 (1977 – 1981)*. P. : Fayard, 1981.
- 10.** Collins English Dictionary and Thesaurus. – HarperCollinsPublishers, Glasgow. – 1998.
- 11.** The New Encyclopædia Britannica. The 15th Edition.– The Encyclopædia Britannica Inc, Illinois, 2010.
- 12.** Credit Suisse Research Institute. Global Wealth Databook. Switzerland, October 2010. P. 20 – 23.
- 13. Gilbert Paul Verbit.** France tries a wealth tax. – University of Pennsylvania Journal of International Business Law, Volume 12, Issue 2, Pennsylvania, 1991.
- 14.** Growing Unequal? Income Distribution and Poverty in OECD Countries. – The OECD, Paris, 2008.
- 15. Heilbroner, R. L.,** 1987. Wealth. In: The New Palgrave: A Dictionary of Economics / Edited by J. Eatwell, M. Milgate, P. Newman. – London : Macmillan, Vol. 4.
- 16.** Inclusive Wealth Report 2012. Measuring progress toward sustainability. – The United Nations, Cambridge University Press, New York. – 2012.
- 17.** Ley 19/1991, de 6 de junio, del Impuesto sobre el Patrimonio. Real Decreto-ley 13/2011, de 16 de septiembre, por el que se restablece el Impuesto sobre el Patrimonio, con carácter temporal.
- 18.** Ley 17/2012, de 27 de diciembre, de Presupuestos Generales del Estado para el año 2013, Boletín Oficial del Estado, núm. 312 de 28 de diciembre de 2012.
- 19. Miller Richard Bird.** Tax Policy and Economic Development // Johns Hopkins University Press, Baltimore, Maryland, 1992.
- 20.** Revenue Statistics 1965 – 2010. OECD [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oced/taxation/revenue-statistics-2011_rev_stats-2011-en-fr
- 21. Sansonetti Pietro Danielle Hostettler.** Annika Funfschilling. Lump-sum or forfait taxation: a reform driven by pragmatism. – Attorneys at Law. Schellenberg Wittmer. – Zurich, October 2011.
- 22.** System of National Accounts 2008. – New York, 2009.

Науковий керівник – Федосов В. М., Заслужений діяч науки і техніки України, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»

REFERENCES

- Anielski, M. "The Meaning of Wealth". *ISSP Insight newsletter*, Ottawa, 2003.
- "An Overview of Growing Income Inequalities in OECD Countries: Main Findings". Paris: The OECD, 2011.
- Collins English Dictionary and Thesaurus*. Glasgow: HarperCollinsPublishers, 1998.
- Growing Unequal? Income Distribution and Poverty in OECD Countries*. Paris: The OECD, 2008.
- Heilbroner, R. L. *Wealth*. In: *The New Palgrave*. London: Macmillan, 1987.
- Inclusive Wealth Report 2012. Measuring progress toward sustainability*. New York: The United Nations; Cambridge University Press, 2012.

- Keyns, Dzh. *Obshchaia teoriia zaniatosti, protsenta i deneg* [General Theory of Employment, Interest and Money]. Moskva: EKSMO, 2007.
- [Legal Act of Ukraine] (2013).
- [Legal Act of Ukraine] (2013).
- Ley 17/2012, de 27 de diciembre, de Presupuestos Generales del Estado*, 2012.
- Mitterrand, F. *Cent dix propositions socialistes pour la France*. Paris: Fayard, 1981.
- Miller, R. *BirdTax Policy and Economic Development*. Baltimore; Maryland: Johns Hopkins University Press, 1992.
- Rikardo, D. *Nachala politicheskoy ekonomii i nalogovogo oblozheniia. Izbrannoe* [Principles of Political Economy and Taxation. Favorites]. Moskva: EKSMO, 2007.
- Real Decreto-ley 13/2011 por el que se restablece el Impuesto sobre el Patrimonio*, 2011.
- "Revenue Statistics 1965 – 2010. OECD" http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oced/taxation/revenue-statistics-2011_rev_stats-2011-en-fr
- Smit, A. *Issledovanie o prirode i prichinakh bogatstva* [Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth]. Moskva: EKSMO, 2009.
- Sutormina, V. M., Fedosov, V. M., and Andrushchenko, V. L. "Derzhava – podatky – biznes" [State – tax – business]. In *Iz svitovoho dosvidu fiskalnoho rehulivannia rynkovoï ekonomiky*, 221-222. Kyiv: Lybid, 1992.
- "Sredit Suisse Research Institute". *Global Wealth Databook*. Switzerland, 2010: 20-23.
- Sansonetti, P., Hostettler, D., and Funfschilling, A. "Lump-sum or forfait taxation: a reform driven by pragmatism". *Attorneys at Law. Schellenberg Wittmer*. Zurich, 2011.
- System of National Accounts 2008*. New York, 2009.
- The New Encyclopedia Britannica*. Illinois: The Encyclopedia Britannica Inc, 2010.
- Verbit, G. P. "France tries a wealth tax". University of Pennsylvania. *Journal of International Business Law*, vol. 12, no. 2 (1991).